

„DZIENNIK LUDOWY”

Kraków
Biblioteka Uniwersytecka

ORGAN POLSKIEJ PARTII SOCJALISTYCZNEJ

CENA PRENUMERATY:
We Lwowie mies. 5,700.000 Mk.,
z dostawą do domu 6,250.000 Mk.,
na prowincji 6,250.000 Mk., za
granicą 10,000.000 Mk.
Cena pojedynczego egzemplarza
na całym obszarze Polski

250.000 Mp.

na prowincjonalnych dworcach
300.000 Mk.

Redakcja i Administracja
Lwów, Sykstuska 21.
Tel. w dzień Nr. 24 — od godz.
10 wieczór 496.

NAKL.: LUD. SPÓŁDZIELCZEGO TOW. WYD.

CZEK P. K. O. Nr. 142.176.

REDAKTOR NACZ.: ARTUR W. HAUSNER.

Kobieta w socjalizmie i społeczeństwie.

Polska Partja Socjalistyczna

TOWARZYSZKI i TOWARZYSZE!
OBYWATELKI i OBYWATELE!

Po raz pierwszy w Niepodległej Polsce proletariąt zorganizowany w P. P. S. obchodzić będzie wraz z proletariatem całego świata

„Dzień Kobiet”

W chwili zmagania się Pracy z Kapitałem, kobiety na równi z mężczyznami stanąć muszą do walki o WYZWOLENIE SPOŁECZNE, o LEPSZĄ PRZYSZŁOŚĆ. Interesy kobiety robotnicy, kobiety żony i matki są te same, co całego walczącego proletariatu. Razem więc pójść musimy do walki z odwiecznym wrogiem — burżuazją. Wszak najbardziej kobietom odczuwać się dają straszne stosunki wypływające z rządów kapitalistycznych. DRÓŻYZNA, BEZROBOCIE, BRAK MIESZKAŃ, SZKOŁ itd. oto obraz dzisiejszego „ladu” społecznego.

Towarzyszki i Towarzysze!

Obywatelki i Obywatele!

WE WTOREK, DNIA 25. MARCA 1924 R.
O GODZ. 10:30 PRZEDPOL. ODBĘDZIE SIĘ W SALI IZBY RĘKODZIELNICZEJ
(plac Strzelecki)

Wielkie Zgromadzenie Kobiet

na którym domagać się będziemy:

1. Całkowitego utrzymania 8-godzinnego dnia pracy z angielską sobotą.
2. Ubezpieczenia społecznego, zwłaszcza od braku pracy i zabezpieczenia wdów i sierót
3. Natychmiastowej pomocy Państwa i gmin dla bezrobotnych.
4. Ochrony pracy Kobiet i zakazu pracy dzieci.
5. Równej płacy za równą pracę.
6. Ustawy o służbie domowej.
7. Walki z drożyzną i lichwą.
8. Ochrony macierzyństwa.
9. Zapomóg dla położnic w ciągu 8-miu tygodni przed i 8-miu tygodni po porożu.
10. Żłobków i ochrony dla dzieci
11. Wprowadzenia w życie ustawy o opiece społecznej.
12. Funduszu państwowego budowy takich mieszkań.
13. Walki z alkoholizmem.
14. Powszechnego nauczania i bezpłatnej nauki w szkołach.
15. Polityki pokoju i ograniczenia zbrojeń.

Przemawiać będą: Tow. Marja Kelles-Krauzowa i poseł Artur Hausner. Niechaj żadnej robotnicy, żony i matki na tem Zgromadzeniu nie braknie!

Okr. Kom. Rob. P. P. S. we Lwowie
Sekcja Kobiet P. P. S.

wych przysługujących obecnie pracownikom kolejowym, emerytom, ich rodzinom i wdowom po funkcjonariuszach kolejowych jest w opracowaniu, Prezesów poszczególnych dyrekcji kolejowych wezwano do przedstawienia wniosków w tej sprawie i wnioski te rozpatruje obecnie I. departament ministerstwa kolej. żel. Dotychczas w tej sprawie nie zapadła żadna decyzja.

KONIECZNOŚĆ PEWNEGO OGRANICZENIA ZBYT DALEKO IDĄCYCH OBECNIE ULG

przejazdowych jest wynikiem ogólnej akcji oszczędnościowej, oraz zasady samowystarczalności kolei państwowych.

Odroczenie procesu o szpiegowanie Piłsudskiego.

WARSZAWA, 22. III. (Pat). Wczoraj w sprawie porucznika Błońskiego przewodniczący sądu pułk Daniec ogłosił uchwałę, odrzucającą szereg wniosków, a przyjmując wniosek obrony odesłania sprawy do śledztwa dla uzupełnienia tegoż na termin nieograniczony. Motywem uchwały jest niedostateczne przygotowanie śledztwa i przechodzenie z tego powodu rozprawy głównej. Prokurator zgłosił ze swej strony zażalenie nieważności.

O dopuszczenie Niemiec do Ligi Narodów.

LONDYN, 22. III. (AW). Lord Grey przemawiał na zebraniu stronnictwa liberalnego. Omawiając sprawę utrwalenia pokoju w Europie oświadczył, że bez zabezpieczenia Francji i bez udziału Niemiec w Lidze Narodów żadne traktaty nie będą gwarantować pokoju. Niemców powinno się dopuścić w najkrótszym czasie do Ligi Nar. Pomiędzy Anglią, Francją a Niemcami powinien być zawarty układ.

Tajemnicze obrady.

WARSZAWA, 22-go marca. (Tel. wł.). Marszałek Rataj przyjął dzisiaj na audjencji kardynałów Dalbora i Kakowskiego. Treść konferencji odczona jest ścisła tajemnicą.

Proces ministrów rządu Stambulijskiego.

SOFIA, 22. III. (Pat). W piątek rozpoczął się proces przeciwko członkom gabinetu Stambulijskiego.

Wolny obrót dewizami.

Przedłużenie pełnomocnictw ministra skarbu.

WARSZAWA, 22-go marca. (Tel. wł.). W najbliższych dniach zostanie ogłoszona ustawa, która przedłuża pełnomocnictwa ministra skarbu na rok, t. j. do 31. marca 1925. Na mocy tej ustawy, będzie wydane nowe rozporządzenie dewizowe, które wprowadzi wolny obrót dewizami wewnątrz kraju. Odpadną zatem wszelkie ograniczenia, dotyczące kupna i sprzedaży walut zagranicznych oraz udzielania kredytu w tych walutach.

Ograniczenia wywozu walut pozostaną w mocy obowiązującej, również będą obowiązywać nadal ograniczenia w zakresie przekazywania obcych walut zagranicę z tem, że firmy handlowe i przemysłowe, które prowadzą prawidłowe księgi handlowe, będą zwolnione od obowiązku każdorazowego przedstawiania dowodów, stwierdzających gospodarkę i uzasadnienie celu przekazu zagranicznego.

Ograniczenia ulg przejazdowych dla kolejarzy.

Odpowiedź ministra kolei na artykuł „Dziennika Ludowego”.

WARSZAWA, 22. III. (Pat). W związku z artykułem lwowskiego „Dziennika Ludowego” Nr. 63 z dnia 16. b. m. p. t.: „Ta-

jemniczy zamach na prawa kolejarzy” ministerstwo kolei żel. komunikuje: Sprawa ograniczenia ulg przejazdowych

Dziś 23. marca b. r. PREMIERA w „MARYSIEŃCE“ i „KOPERNIKU“

„DWA ŚWIATY“ (romans arcyksiężniczki habshurskiej z synem rabiną).Początek pierwszych przedstawień w niedzielę i święta: w »Marysieńce« o godz. 3-ej, w »Koperniku« o godzinie 3.30; w dni powszednie: w »Marysieńce« o godz. 3.30, w »Koperniku« o godz. 4-ej.
Legitymacje i wolne bilety tracą ważność na pierwszych pięć dni ekspozycji powyższego dramatu. 274**Co jest zdradą stanu w pojęciu reakcji niemieckiej**

Prof. Quidde został w Monachium aresztowany — jak to donosiliśmy — za artykuł, umieszczony w berlińskim piśmie „Welt am Montag“. W artykule tym, nacechowanym głęboką troską o przyszłość Niemiec, płynącą z patriotyzmu autora, dopatrzono się zdrady, stanu, rewelacje i uwagi, poczynione tamże, a skierowane przeciwko reakcjonistom niemieckim, uznano za... niebezpieczne dla całości Niemiec. Jak wygląda „zdrada stanu“, zarzucona prof. Quidde, sądzić można z poniżej podanego streszczenia artykułu:

Autor podnosi jako zjawisko, brzemienne w swych następstwach, fakt, że w Niemczech daje się wyczuwać coraz silniejszy ruch, mający na celu przygotowanie wojny odwetowej z Francją. Tworzą się rozmaite organizacje, których zadaniem jest wojskowe szkolenie się, akcja ta obejmuje nawet Reichswehrę, której działalność niejednokrotnie czyni wrażenie,

JAKOBY CHCIAŁA WYTWORZYĆ STAN POGOTOWIA BOJOWEGO.

Panuje ogólne przekonanie, że dzieje się to z wiedzą najwyższych władz rządowych, tolerujących agitację i akcję zbrojeniową, skierowaną wyraźnie przeciw Francji. Nie ulega wątpliwości, że Francja przez swoją szeroko rozgałęzioną sieć wywiadowczą, jest dokładnie poinformowana o tych wojennych nastrojach w pewnych sferach niemieckich i że

GROMADZI OLBRYMI MATERIAŁ DO WODOWY,

aby go w odpowiedniej chwili użyć jako atutu przeciw Niemcom. Złowróźne jest dotychczasowe milczenie kierujących kół francuskim, nie ujawniających informacji, które posiadają, a które tak wobec narodu francuskiego, jak i wobec Europy świadczyć mogą dobitnie, że Niemcy nie pragną pokojowego porozumienia, ale chcą złamać uroczyste podpisanie przedstawicieli narodu niemieckiego zagwarantowany traktat wersalski, którego dotrzymanie jest kardynalnym obowiązkiem Niemiec. Obecnie pod wpływem zmienionej sytuacji międzypaństwowej, a zwłaszcza objęcia rządów w Anglii przez Mac Donalda, Niemcy mają wszystkie dane spodziewać się, że komisja rzeczowników postawi im możliwe w kwestji reparacyjnej do spełnienia warunki i że rząd Poincarego — jakkolwiekby się wzdrzał, będzie zmuszony zgodzić się na zaproponowany kompromis, który — doprowadzić może do uspokojenia Europy i Niemiec w szczególności — i oto w takiej chwili nieodpowiedzialne czynniki

PROWADZĄ ANTYFRANCUSKĄ PROPAGANDĘ NIENAWISCI

i każą przeciwnikowi obawiać się, że grozi mu wojna odwetowa. Każdy trzeźwo patrzący przyzna, że jest największą głupotą w obecnym położeniu Niemiec marzyć o wojnie odwetowej, która byłaby bez zastrzeżeń skazana na przegraną; ale Francja może w chwili, kiedy będą ją skłaniali do ustępstw na rzecz Niemiec, okazać swój materiał informacyjny, aby dowieść, że niemieckie półtajne, a przez odpowiedzialne władze tolerowane przygotowania wojskowe stanowią niebezpieczeństwo dla pokoju Europy i że

ZŁUDZENIEM JEST WIARA W SZCZEROSC POKOJOWEGO USPOSOBIENIA NIEMIEC

i w ich chęć wypełniania przyjętych zobowiązań.

Ten artykuł, daleki od szowinistycznego zaciętrzewienia, przestrzegający przed katastrofą, do której nacjonalistyczna reakcja znowu przez naród niemiecki, wydał się zaatakowanym sferom zdradą stanu dlatego, że publicznie stwierdził ich antypaństwową i antypokojową działalność. Za ich wpływem prof. Quidde został uwięziony, ale ten akt brutalnego duszenia wolnej demokratycznej myśli nie uratuje Niemiec od ponownej katastrofy, o ile militarystom

Angielski rząd robotniczy w obliczu niespodzianek.

Z chwilą objęcia władzy w Anglii przez rząd robotniczy burżuazja opanowała trwoga, że nowy system rządów wprowadzi zamęt i przewrót w całym życiu gospodarczym. Nie sprawdziło się atoli nic z trwożliwych przewidywań: wszystko toczy się swoim torem. W sferach burżuazji panika usłapiła miejsca nieco złośliwemu zdziwieniu, że „rewolucja“ dokonywa się tak łagodnie. Ci sami konserwatyści, którzy poprzednio straszili opinię, że Labour Party jest tak samo czerwona i rewolucyjna jak bolszewicy, obecnie szyczą z „szczerze konserwatywnych mów“ Macdonalda, rozsądniejsi z obozu burżuazyjnego śpiewają pochwały na cześć umiarkowanej polityki rządu robotniczego i przepowiadają mu cały szereg lat owocnego działania pod jednym warunkiem — aby zrezygnował z socjalizmu.

To wszystko ujawnia dwa fakty: że rządowi robotniczemu udało się istotnie przez politykę praktycznej pracy

ZJEDNAĆ ZAUFANIE SZEROKICH KÓŁ LUDOWYCH

a powtórę, że partje burżuazyjne mimo swej liczebnej przewagi, która musi oddziaływać na kurs rządów Macdonalda, nie czują się pewnie i nie zdecydowały jeszcze swego politycznego stanowiska do rządu robotniczego.

Konserwatyści siedzą na ławkach opozycji — w poczuciu swej zwartej większości. W ich kierowniczych kołach ujawnia się dążenie, w istocie swej jeszcze nieskonkretyzowane, do regeneracji idei konserwatywnej. Regeneracja taka ideologii konserwatywnej w myśl pozytywnego programu jest utopją: partje burżuazyjne nie idą ku duchowemu odrodzeniu, nieubłagana konieczność

PROWADZI JE DO REKONSTRUKCJI KAPITALISTYCZNEJ,

a program ich w przyszłości zarysowuje się jako obrona kapitalistycznych rządów klasowych, utrzymanie prywatnych przywilejów sfer posiadających i walka z rosnącą siłą klasy robotniczej i socjalizmu. Ten proces, który się dokonuje, nosi wyraźne piętno tak zwanej obrony konstytucjonalizmu przed socjalizmem i w tym kierunku idzie „regeneracja ideologii konserwatywnej“.

Stosunek LIBERALÓW DO RZĄDU ROBOTNICZEGO JEST RÓWNIEM NIEJASNY.

Nie mają oni żadnej zdecydowanej myśli politycznej odnośnie do niego. Sytuacja ich jest tem bardziej utrudniona, że właściwie trzymają w rękach los tego rządu i że popieranie go odbywa się ich kosztem. W

sfer junkierskich, płonących żądzą odwetu, nie przeciwstawi się z całą swą mocą lud niemiecki.

Profesy przeciw aresztowaniu prof. Quidde.

BERLIN, 22. III. (A. W.). Międzynarodowe Biuro pokoju w Bernie szwajc. ogłosiło protest przeciwko aresztowaniu znanego pacyfisty niem. profesora Quidde'go, który jak wiadomo wygłosił odczyt uzasadniający konieczność wykonania traktatu wersalskiego przez Niemcy. Biuro pokoju nazywa aresztowanie gwałtem przeciwko szlachetnej idei pojednania ludów i zapowiada, że rozpocznie przeciwko Niemcom akcję na terenie międzynarodowym.

PARYŻ, 22. III. (A. W.). Pertinax w „Echo de Paris“ omawiając sprawę aresztowania prof. Quidde'go pisze: U Niemców wszelkie teoretyczne przyrzeczenia nie nie znaczą wobec zasadniczego braku dobrej woli. Zbrodnia popełniona na Quiddem dowodzi, iż Niemcy żadną miarą nie myślą wypełnić swych zobowiązań traktatowych.

razie bowiem wznagania się powagi rządu robotniczego oni przedewszystkiem tracą swych wyborców na rzecz partji robotniczej. Stąd owa chwiejność, z jaką występują w parlamencie: ich taktyka objawia się już to w gwałtownych atakach na rząd już to w trwożliwym cofaniu się przed konsekwencjami. Z tego powodu nierzadko zdarza się, że przy rozmaitych kwestjach partja dzieli się na dwie lub trzy grupy, głosujące odmiennie. Ta niekonsekwentna polityka, będąca wyrazem nie zbiorowego przekonania ale indywidualności poszczególnych polityków, charakteryzuje liberalów angielskich — zresztą wogóle od polityków burżuazyjnych nikt nie wymagał nigdy konsekwencji i zasad.

Skutkiem powyższego układu i rodzaju sił parlamentarna sytuacja rządu robotniczego

JEST TAK JAK POPRZEDNIO NIEPEWNA W NAJWYŻSZYM STOPNIU.

Temu też przypisać należy, że rząd w ostatnich czasach nie wnosil od siebie wielu ważnych przedłożeń ustawowych, nie wiedząc, jak zostaną przez większość przyjęte, ale powierzał ich wniesienie prywatnej inicjatywie posłów ze swego stronnictwa — tak się rzecz miała z nowelą do ustawy o ochronie lokatorów, z rozszerzeniem prawa wyborczego kobiet, z wnioskiem o prawne ustanowienie minimalnych płac i t. d.

Z tego samego powodu rząd, który nigdy nie jest pewny większości a pragnie uniknąć porażki przy mniej ważnych sprawach, nie odważył się dotąd przedłużających się debat przeciąć prosto wnioskiem za ich zamknięcie. Równocześnie prasa burżuazyjna nie tylko konserwatywna ale i część liberalnej, poczyną występować w charakterze coraz bardziej nieprzychylnym.

Wobec codziennie zmieniającej się sytuacji parlamentarnej, w której nie można przewidzieć, kiedy i jakie grupy stronnictw burżuazyjnych głosować będą za rządem lub przeciw rządowi, należy liczyć się z niespodzianką, jaką Macdonaldowi zgotować mogą przeciwnicy, występując pewnego dnia zjednoczonym frontem przeciw niemu.

Moneta metalowa w Rosji

LENINGROD, 21. marca. (Pat.) Celem przyspieszenia bicia srebrnej monety praca w mennicach odbywa się na trzy zmiany. 40 milionów półrubliówek wybitych będzie zagranicą. W ciągu najbliższych 2 tygodni ma się rozpocząć bicie bilonu miedzianego. Bilon srebrny pojawił się już na rynku w niewielkiej ilości. Dotychczasowe znaki pieniężne będące w obiegu, mają być wycofane do dnia 1. kwietnia.

Kobieta a socjalizm

Kobiety były niewolnikami na długo przedtem zanim niewolnictwo uznane zostało jako system prawny. Nie było i nie ma ciężkiej roboty, którejby nie spełniały kobiety i nie było takich obowiązków do którychby i kobiety nie były powoływane. I nie tylko stwierdził to August Bebel jeden z wielkich bojowników o Socjalizm na podstawie długoletnich poważnych studiów naukowych, do tych samych wniosków doszło także wielu badaczy burżuazyjnych szczerze oddanych.

Kobieta była przez wieki uznawana za istotę niższą ceniona na równo z dzieckiem albo. zwierzęciem domowym. Doszło do tego, że mniejsza wrażliwość kobiet na ból uważano za dowód tego, iż kobieta jest niższą istotą od mężczyzny.

To co u kobiet winno być uważane za największą z cnót, stawiających ją wyżej ponad „bohaterów“ wojennych pobojowisk: ofiarne znoszenie cierpienia przy wydawaniu dzieci na świat, było dla wielu „uczonych w piśmie“ dogodną sposobnością ilustrowania „mniejszej wartości“ kobiet.

Po wiekach ucisku i uposzczenia potrafiły kobiety wywalczyć sobie jaśniejszą dolę. Są dzisiaj równouprawnione pod względem politycznym i prawnym już niemal we wszystkich kulturalnych państwach. Są posłankami, zajmują miejsca radzieckie w parlamentach i gminach. Pracują dzisiaj na odpowiedzialnych placówkach społecznych, uczestniczą w urzędach pośrednictwa pracy i w komisjach rozjemczych. Wspólnie z mężczyznami, towarzyszącami pracy zarobkowej i społecznej mają możność układać się lub walczyć z kapitałem o znosne warunki życia, mogą być docentkami na uniwersytetach i kierowniczkami szkół. Jakże niewspółczesną wydaje się nam się dzisiaj zasada, że kobiety nie mogą być przełożonymi mężczyzn, gdyż i takie wypadki notuje kronika dnia codziennego.

Te przez tysiące lat historii ludzkości upośledzone lekceważone a w epoce kapitalizmu bezwzględnie wyzyskiwane kobiety stanowią dzisiaj czwartą część austriackiej socjalnej demokracji, zapewniają kadry socjalistyczne w Anglii, w Niemczech; tworzą poważny zastęp w szeregach Polskiej Partii Socjalistycznej. Podobnie ma się sprawa i w związkach zawodowych. I tam kobiety popołu z klasowo uświadomionymi robotnikami walczą o lepsze warunki codziennego życia, o jaśniejsze jutro o socjalizm. Dowód to, że kobiety uważane przez polityków a nawet poważną część uczonych burżuazyjnych za niedorośle do równych praw w pełnej mierze zdolne są nie tylko do żądania praw ale i do spełniania obowiązków.

Z dumą wskazuje socjalizm nie tylko na to, że pod czerwonym sztandarem socjalizmu stają w coraz większej ilości robotnice, matki, żony i córki współczesnych proletariuszów. Partje socjalistyczne pierwsze otworzyły bowiem szeroko podwoje swoich organizacji dla kobiet pierwsze ogłosiły zasadę pełnego równouprawnienia w dziedzinie społecznej, kulturalnej i politycznej i pierwsze też wezwały kobiety do wspólnej walki o wyzwolenie całej ludzkości z jarzma niewoli klasowej i przesądów dozących poszczególnych ras wyznań religijnych i plemi. Nie ma też innej partji, niema kierunku, któryby z taką konsekwencją walczył o wyrównanie wiekowych krzywd będących udziałem ludzi żyjących z pracy w ogólności, a kobiet w szczególności.

Zasada: równa praca za równą płacę: jest dzieckiem socjalizmu. Na wszystkich naszych zjazdach a także na zjazdach kobiet socjalistek zasada powyższa rozbrzmiewała z trybun i służyć miała za wskazówkę do działalności praktycznej.

Socjaliści też pierwsi rozpoczęli walkę o ochronę macierzyństwa, o ustawy społeczne, któreby wzięły w opiekę zdrowie i życie nie tylko milionów kobiet ale i jedynej nadziei każdego narodu, dzieci. Pierwszy rząd Rzeczypospolitej Polskiej złożony w znacznej części z członków PPS., rząd tow. Moraczewskiego i w tej dziedzinie kładł na ziemi naszej pierwsze, daleko sięgające podstawy.

Wojna, i okres powojenny, pomiędzy wielu innymi zmianami, zmienił zasadniczo stanowisko kobiet w społeczeństwie. To, że prawodawstwa poszczególnych państw pod naciskiem partji socjalistycznych uznały równorzędność kobiet, było w znacznej mierze także następstwem tego, że w okresie ubiegłych lat kobiety udowodniły, że dla pracy społecznej, do funkcji gospodarczych są równie, jak mężczyźni u-

nie wielu już dzisiaj wierzy w wyłączną zdolność mężczyzny do kierowniczych stanowisk w państwie, w gminie i na innych placówkach politycznych, i gospodarczych. We wszystkich już niemal państwach cywilizowanego świata kobiety posiadają czynne i bierne prawo wyborcze a tem samym możność i obowiązek wpływania na bieg spraw społecznych.

To też i kobiety muszą zrozumieć, że za dzisiejszy stan rzeczy, za panoszenie się reakcji, za głód, chłód i nędzę swoich dzieci, za zabicie oświaty równie są odpowiedzialne, jak ci mężczyźni-robotnicy, którzy w swojej ślepotce stanowią masy obojętne na wszystko, lub co gorsza, zapełniają kadry wrogich socjalizmowi stronnictw.

Kobiety, cierpiące w dzisiejszym ustroju kapitalizmu pod podwójnym uciskiem nie tylko jako ofiary wyzysku klas posiadających, nie tylko jako robotnice, ale też jako matki i żony, z tem większym zapalem i gnąć powinny ku wyzwajającym z nędzy i niedoli dnia

dzisiejszego hasłom socjalistycznym. Tu nasuwa się myśl o wielkiem, a tak często niedocenionem znaczeniu organizacji kobiecych. Miał dla tej sprawy zrozumienie ostatni międzynarodowy kongres socjalistyczny, nakazując „W DNIU KOBIEC“ 25. marca b. r. poświęcić jak najwięcej starań, ażeby wykazać, że obóz robotniczy silny jest zrozumieniem swoich międzynarodowych interesów ale i wyrównaniem tych uposzczeń, które do niedawna jeszcze chrześcijańskim murem oddzielały świat kobiet od akcji społecznych, od działalności na polu politycznym.

W Polsce dzisiejszej kobiety godnie odpowiedzą najlepszym i najpiękniejszym tradycjom, kiedy do obłok pierwszych siewców myśli socjalistycznej na polskich ugorach dzielnie kroczyły nigdy nieodzawane pracownice i towarzyszkami jak Jankowska, Abramowska, Piłsudska i wiele wiele innych. Ten szczupły oddział „silaczek“ rozrósł się dzisiaj w legion i dlatego „Święto Kobiet“ spotkawszy się ze zrozumieniem nie tylko u kobiet robotnic ale i u robotników, winno przynieść dla naszych zamierzeń jak najwydatniejsze owoce.

Zgromadzenia w „Dniu Kobiet“

odbędą się we wtorek 25. marca we Lwowie w sali Izby Rękodzielniczej o godz. 10.30 przedpołud. Referować będą: **Tow. Kelles-Krauzowa i poseł tow. Hausner.**

W Borystawiu w sali „Sokoła“ o godz. 2.30 popoł.

Przemawiać będą: **Tow. Markowska, poseł tow. Moraczewski, poseł tow. Diamand i tow. Dr. Herschthal.** Po zgromadzeniu odbędzie się część artystyczna.

W Stanisławowie w sali „Sokoła“ o godz. 10-tej przedpoł.

Przemawiać będą: **Przedstawicielka Organizacji Kobiet P. P. S. i poseł tow. Smulikowski.**

Popołudniu o godz. 5-tej odbędzie się w sali „Sokoła“ Wieczór muzyczno-wokalny.

W Stryju w sali Majerra o godz. 3-ciej popoł. Przemawiać będą: **Przedstawicielka Organizacji Kobiet P. P. S. i delegat Kom. Obwodowego ze Lwowa.**

W Drohobyczu w sali Kasy chorych. Przemawiać będzie: **Przedstawicielka Organizacji Kobiet i tow. Skalak.**

W Rawie Ruskiej w sali Domu Narodnego. Przemawiać będzie: **Tow. Dr. Dregiewicz.**

W Samborze przemawiać będzie tow. Stompe.

W Winnikach przemawiać będzie tow. Drobotowa i delegat Kom. Obw. ze Lwowa.

Sekretariat obwodowy P. P. S. we Lwowie.

Program nacjonalistów niemieckich

„Skruszyć pęta traktatu wersalskiego“

Wojujący nacjonalizm niemiecki, któremu patronuje Ludendorff, gotuje się do wyborów pod hasłem obalenia traktatu wersalskiego i krwawego odwetu za „krzywdy“ doznane w ostatniej wojnie.

Program, któremu hołduje kilka milionów nacjonalistów zgrupowanych w różnych bojówkach, brzmi:

„Naród niemiecki świadomy swego szczytnego powodzenia i przodowniczej roli, jaka przypadła w udziale jemu jednemu wśród całej plejady narodów, winien zrobić generalny rachunek sumienia i wrócić duchem do owych zamierzonych, odległych czasów, czasów Wedekinda i czasów Fryderyka Barbarossy, który ze swem rycerstwem śpi zakłęty na świętej górze Kyffhäuser, by wkrótce zerwać się ponownie do czynu i skruszyć kajdany niewoli i pohańbienia swego narodu. Niech obyczaje, wiedza, sztuka, literatura, prasa, oczyszczone zostaną z obcych naleciałości, niech szkoła i koszary staną się

ponownie kuźnią życia narodowego, niech wszech-nice zamieniają się w świątynię ducha i kultu germańskiego. Zydzi, ów najbardziej rozkładowy czynnik, niech zostaną wyeliminowani z życia publicznego, niech zostanie wytrzebione wszystko, co nie narodowe, co marksowskie. Chrześcijaństwo, które nie jest niczem innym, jak tylko żydowskim wynalazkiem, reformowanym żydostwem, nie może już więcej wyciskać swego piętna na życiu narodowym, niech Krzyż zostanie zastąpiony sfastyką, zamiast zdeprawowanego jezuityzmu, niech wróci kult Wotana i Teuta. Zamiast krzyża Hakenkreuz! Pod tym znakiem winien naród zerwać się do walki, skruszyć hańbiące pęta Traktatu Wersalskiego, pomścić swe krzywdy, odebrać z powrotem zrabowane (!) ziemie i narzucić światu pokój trwały pokój niemiecki“.

Uwolnienie arcybiskupa Cieplaka.

MOSKWA. 22. marca. (Pat.) Komunikat rosyjskiej radiostacji. Prezydium Komitetu wykonawczego postanowiło złagodzić arcybiskupowi Cieplakowi

skazaniu przez Komitet wykonawczy RSFR. karę 10 lat więzienia na wydanie go Polsce.

W odwiedzinach u Labour Party.

W czwartek wieczorem tow. tow. **Niedzialkowski i Żuławski** wyjechali do Londynu celem nawiązania bliższych stosunków z Labour Party i wymiany zdań w sprawach międzynarodowej polityki socjalistycznej. Delegacja P. P. S. została zaproszona do Anglii przez wybitnych przedstawicieli Labour Party, którzy niedawno byli w Polsce: tow. Franka Hodges'a (obecnie ministra) i tow. Marion Phillips.

Z komitetu ekonomicz. Rady min.

WARSZAWA. 22. marca. (Pat.) Komitet ekonomiczny Rady ministrów zajmował się sprawą budowy portu w Gdyni. Komitet ustalił zasady finansowe i techniczne, na których oparte mają być ostateczne projekty z przedsiębiorstwami starającymi się o uzyskanie budowy portu.

Komitet powziął następnie decyzję co do uregulowania niektórych spraw w zakresie polityki wywozowej. Wywóz mięsa wieprzowego z wyjątkiem słoniny zwolniono od opłat wywozowych.

Dziś w niedzielę dnia 23 marca o g. 12-iej w południe odbędzie się

Poranek kinematograficzny w kinie MARYSIENKA

na którym wyświetlona zostanie komedja w 6 akt. p. t.

Panie, panowie i panienki

z Lyą mąką w głównej roli — oraz doborowe uzupełnienie programu.

Porozumienie w kwestjach reparacyjnych.

PARYŻ, 22. III. (Pat.) „Chicago Tribune“ donosi, że na wczorajszym posiedzeniu komitetu rzeczoznawców pod przewodnictwem Davisa osiągnięto zupełnie porozumienie w sprawie rozwiązania zagadnień reparacyjnych. W ten sposób upadły wszelkie pogłoski jakoby praca komitetu była zagrożona. Wiadomość, że w komitecie u-

dało się dojść do jednomyślnej uchwały wywołala w oficjalnych kołach wielkie zadowolenie. Pierwszy komitet rzeczoznawców odroczył się na 3 dni, ponieważ delegaci angielscy, belgijscy i włoscy chcą się udać do swoich krajów, aby rządowi swoim złożyć sprawozdania.

—:—:—

Za co wysiedlają robotników polskich z Francji?

Robotnik Jan Królicia pracuje we Francji od lat 10 i jest tokarzem żelaznym. Jak donosi pismo paryskie „Polonia“ został on wysiedlony z granic Francji. Za co? Nikomu nie wiadomo.

„Mogą być dwa główne powody wydalenia, — pisze „Polonia“ — albo z racji złamania kontraktu najmu, co dotyczy przeważnie robotników rolnych, jako przebywających na samotnych fermach, poza zbiórówkami robotniczymi i poza obroną, drugim powodem wydalenia bywa nieprawnomyślność Polaka, o ile się taki trafi, w stosunku do państwa francuskiego. Takiego nieprawnomyślnego, to jest „szkodliwego“ usuwa się przymusowo w interesie zabezpieczenia państwa (sûreté de l'Etat). Stosuje się to do komunistów, albo do zło-
czyńców.

Jan Królicia kontraktu rolnego nie złamał, żadnych innych zobowiązań w stosunku do pracodawców nie przekroczył. Komunista nie jest. Na to ma świadków, robotników Polaków, Francuzów. Ma opinie przychylną o sobie władzy z Moyeuve (Mosselle). Złoczyńcą też nie jest, bo nie był nawet karany sądowo przez cały czas pobytu we Francji.

Powodu zatem poważnego niema, jak się zdaje, żadnego.

Wobec tak krzywdzącej niesprawiedliwości, spowodowanej zapewne pozorami nieuzasadnionymi albo złą wolą jednostek, „Polonia“ domaga się od władz polskiej pomocy i interwencji.

—:—:—

Gdańsk zarzuca Polsce agresywność.

GDANSK, 22. marca (Pat.) „Danziger Neueste Nachr.“, pisząc o uchwalonym w sejmie wniosku w sprawie dostępu Polski do morza, zaznacza, że w Polsce powstała nowa fala groźb pod adresem Gdańska. Dzisiejszy wrogi nastrój polski przypisać należy Lidze narodów, której postępowanie zachęca wprost Polskę do agresji wobec Gdańska. Im więcej uprawnień przyznaje się Polsce, tem bardziej wzrasta apetyt do dalszych. Przy łatwej zapalności Polaków mogłaby się wytworzyć sytuacja niebezpieczna dla Europy. Dziennik w końcu wyraża nadzieję, że Polacy nie dadzą się skłonić do niebezpiecznych awantur.

Komisja sejmowa bada sprawy organizacji terrorystycznych.

WARSZAWA, 22. III. (Pat.) Nadzwyczajna komisja sejmowa dla zbadania tajnych organizacji odbyła dziś posiedzenie. Dyskutowano nad tekstem pisma ministerstwa sprawiedliwości w sprawie możliwości wglądania przez komisję w akty sądowe w sprawie P. P. P. oraz w sprawie Bagińskiego i Wiczorkiewicza. Dla ogólnego zaznajomienia komisji z treścią wymienionych spraw minister sprawiedliwości ma przygotować pisemne sprawozdania w tej sprawie.

Zaległości w spłacie podatku majątkowego.

WARSZAWA, 22. III. (A. W.) Mimo iż wpływ podatku majątkowego przekroczył kwotę preliminowaną, to jednak w większych miastach istnieje duże zaległości do wyegzekwowania. Suma nieściągniętego podatku dosięga 17-tu milionów fr. zł., z czego na samą Łódź przypada 12,7 mil. fr. zł.

—:—:—

„Pojedynek“ na rzecz Banku Polskiego.

WARSZAWA, 22. III. (A. W.) Na skutek akcji propagandowej na rzecz subskrypcji akcji Banku Polskiego zorganizowanej przez „Polską Zbrojną“ w formie pojedynku między pułkami i poszczególnymi oddziałami, zakupionych zostało 8.200 akcji za sumę około półtora biliona Mp.

—:—:—

Rokowania rosyjsko-rumuńskie.

WIEN, 22. marca. (Pat.) Rokowania rosyjsko-rumuńskie odbywać się będą w gmachu sejmu dolno-aust. Członkowie delegacji rumuńskiej przybyli tu dziś. Delegaci rosyjscy z przedstawicielem sowiektów w Berlinie Kreteńskim mają przybyć dziś w noc.

—:—:—

Proces Hitlera.

MONACHIUM, 22. III. (Pat.) W procesie Hitlera przemawiał dziś obrońca oskarżonego Webera Holl, który zwrócił się w końcu z następującym apelem do sędziów: Miljon Niemców oczekuje wyroku uwalniającego przewodcę narodowej młodzieży. Oddajcie z powrotem bohaterów ojczyzny.

Rozprawę odroczone do poniedziałku.

—:—:—

Turecja zamyka szkoły misyjne.

PARYŻ, 22. III. (A. W.) Rząd turecki w odpowiedzi na notę rządu francuskiego protestującą przeciwko zamykaniu szkół misyjnych zaznaczył, że świecki charakter republiki tureckiej wyklucza tolerowanie szkół wyznaniowych.

—:—:—

Kurs antyżydowski na Litwie.

KOWNO, 22. III. (Pat.) Sejm litewski przyjął w trzecim czytaniu ustawę znoszącą ministerstwo do spraw żydowskich.

—:—:—

Z okazji „Dnia Kobiet“

odbędzie się we wtorek, dnia 25. marca o godzinie 7-mej wieczór w sali Stow. Drukarzy „Ognisko“ przy ul. Pickarskiej 18.

WIECZÓR ROZMAITOŚCI

który odegra zespół Sceny Dramatycznej Drukarzy.

Poprzedzi go zaś prelekcja okolicznościowa.

Bilet wstępu od osoby: I. miejsce 2 milj.; II. miejsce 1.500.000; III. 1.000.000; wstęp na salę 500.000 Mkp

Czysty dochód przeznaczony będzie na „Gniazdko“ dla dzieci robotniczych.

Bilety do nabycia: We wtorek na Zgromadzeniu i wieczór przy kasie.

Sekcja Kobiet P. P. S. we Lwowie.

Przed „Dniem Kobiet“ w Boryslawiu.

„Dzień Kobiet“ budzi wielkie zainteresowanie wśród towarzyszy boryslawskich. Komitet Organizacyjny, wyłoniony z Rady Robotniczej P. P. S. pracuje od tygodnia, Sekcja Kobiet P. P. S. zwołała szereg posiedzeń i zgromadzeń, a ubiegłego wtorku zorganizowała wspólną robotę, przeznaczoną na ten dzień kwiatka.

Już o godz. 3-ciej zebraly się licznie zgromadzone w sali Domu Ludowego towarzyszy do wspólnej pracy, a z przyjściem towarzyszy całe zgromadzenie zamieniło się w podwieczorek towarzyski, urozmaicony deklamacją, śpiewami i odegraniem sztuczki przez członków naszej Sceny Robotniczej. Przemówienia kilku towarzyszy zakończyły zebranie, które pozostawiło wśród uczestników jaknajmilsze wspomnienie.

—:—:—

Chłopska prawda.

Do wiadomości Komitetów Partyjnych i ogółu członków organizacji, Okręgów: Zagłębia Dąbrowskiego, Płockiego, Kolsko-Konińskiego, Krasnostawskiego, Kieleckiego, Grodzieńskiego i Kaliskiego.

Na zasadzie uchwał C. K. W. z dnia 23-go stycznia, 3-go i 12-go marca b. r. dotyczących wymienienia w dn. 20-tym marca w prasie partyjnej tych Okręgów i Organizacji partyjnych, które zaniedbują obowiązków opłacania podatku partyjnego — ogłaszamy, że Okręgi Partyjne: Zagłębiowski, Kaliski, Płocki, Kolsko-Koniński, Krasnostawski, Kielecki i Grodzieński, pomimo kilkakrotnych napomnień oraz wyraźnych poleceń Wydziału Finansowego C. K. W. zawartych w okólniku Nr. 1, z dnia 30-go stycznia b. r. — podatku partyjnego za miesiąc styczeń i luty t. r. nie opłaciły. Zamieszczając z przykrością powyższe ogłoszenie wzywamy jeszcze raz wymienione Okręgi Partyjne do spełnienia ich obowiązków wobec Partji. Jednocześnie zawiadamiamy, że o ile podatek partyjny w dalszym ciągu nie będzie opłacony, będziemy zmuszeni wystąpić na najbliższej Radzie Naczelnej z wnioskiem o zawieszenie w prawach członków Partji wyżej przytoczonych Okręgów, a to na zasadzie postanowienia statutu organizacyjnego PPS. Ustęp I art 10

Prezydium C. K. W. P. P. S.

Oświadczenie.

W nr. 25. naszego pisma pojawił się artykuł p. t. „Blajker, Dzendzel i T. Opiola robią lud“, ubliżający eżci p. Tadeusza Opioly, któremu m. in. zarzucano, że jest „pospolitym i dobrze przez endeków opłacanym naganiaczem“. Artykuł ten dostał się na łamy pisma przez przeoczenie. Zarzuty w nim zawarte nie mają żadnego uzasadnienia, wobec czego je cofamy i za mimowolnie wyrządzoną krzywdę p. Tad. Opioly przepraszamy.

REDAKCJA „DZIENNIKA LUDOWEGO“

—:—:—

Kultura Odrodzenia a współczesna magnificencja lwowska.

W miesiącu lutym b. r. wygłosił prof. Ganszynieć, uproszony przez lwowski Uniwersytet Ludowy im. A. Mickiewicza, szereg wykładów z dziejów kultury Odrodzenia. Wykłady te świetnie opracowane, godne tak wybitnego uczonego, cieszyły się ogromną popularnością. Tłumy publiczności, przeważnie inteligencji, gorąco też dziękowały znakomitemu prelegentowi za każdy odczyt.

Obecnie dowiadujemy się, że z powodu tych wykładów spotkała prof. Ganszynieć nieoczekiwana przykreść. Oto jak pisze w „Kurjerze Lwowskim“ zaprosił go rektor uniwersytetu Makarewicz i zwrócił mu uwagę, że ze strony przedstawicieli młodzieży wpłynęło zażalenie na treść jego wykładu na temat „Kultura religijna a Odrodzenie“, przez co obraził uczucia religijne owej młodzieży.

P. rektor Makarewicz, który tylko dzięki szczęśliwemu losowi piastuje to zaszczytne dotąd stanowisko, zamiast wskazać drzwi owej obrażonej delegacji młodzieży z taką bezprzykładną werwą wystąpił do profesora:

„Inteligencja nasza — mówił p. M. — jest na punkcie religijnym bardzo czuła. Wprawdzie ani ona ani młodzież nie chodzi do kościoła, ale religja u nas posiada znaczenie polityczne. Żyjemy między dwoma wrogimi żywiołami (luterskie Niemcy i sowiecka Rosja) i skutkiem tego ludność nasza a szczególnie kresowa jest bardzo na sprawy relig. drażliwa. Tem się tłumaczy, dlaczego młodzież nasza żali się na p. Kolegę, że omawiał sprawy religijne ze stanowiska wolnomysłcielskiego. Ponieważ młodzież w swoim memorjale przytoczyła kilka wyrażen, które ja również uważam za zbyt ostre, oraz zagroziła, że do tego rodzaju wykładów na przyszłość nie dopuści, przeto radziłbym p. Kolegę ograniczyć się jedynie do swego przedmiotu (t. j. filologii greckiej). Nie mogę przecież dawać na każdy pański wykład czterech woźnych ani też wzywać policji, gdyż to nie ochroniłoby dostatecznie Pana i pociągnęłoby za sobą jeszcze gorsze następstwa. Jeżeli żydzi chodzą na pańskie wykłady i nie protestują przeciwko temu, to nie w tem dziwnego, gdyż są oni przeważnie ateistami, ale nasza młodzież tego nie lubi i nie chce. Być może, że zapatrywania pańskie wyrażają miarodajne poglądy nauki, ale jak nie jest wskazane, by uczone europejski jeździł do Indji i wykladał wśród Buddyistów dzieje budaizmu, tak samo u nas nie jest to pożądane“.

Na tę przemowę odpowiada prof. Ganszynieć:

„Jako historyk religji żywię głębokie poszanowanie dla *każdego* przekonania religijnego. Zasadniczo nie polemizuję, bo przekonania są sprawą serca — rozumem samym zmienić się nie dadzą. Uznał moją rzeczowość także p. M., skoro w całym wykładzie znalazł dwa słówka nieodpowiednie.“

Ale w tem poszanowaniu domagam się wzajemności. Nie przyszedłem do Polski, do Lwowa, aby uczyć się kłamać lub ukrywać się ze swymi poglądami naukowymi, które mój Kolega raczy nazywać wolnomysłcielskimi. Nauka to zawsze miała do siebie, że uchodziła za wroga religji, począwszy od papieża Sylwestra, potępionego za jego matematykę przez legendę średniowieczną, poprzez całe czasy nowsze. Nie przyszedłem, aby nauczać naszej młodzieży polityki czy religji politycznej: na to młodzież mi jest za droga, zbyt święty dla mnie

obowiązek. Zdała stoję od polityki, jestem tylko uczyonym; nie jestem podporą żadnej partji, ani filarem endecji, za którego uchodzi p. M., desygnowany jej minister. Nie biorę mu tego za złe, że na stanowisku obecnem chce się przysłużyć partji i zaimać mi usła.

Rozumiem to i jestem wyrozumiałym. Ale warto zapamiętać te metody i groźby stosowane wobec bezbronnego uczonego. Podjudzona młodzież przepisuje za pośrednictwem Rektora profesorowi, czem się ma zajmować, co mu wolno wykladać. „Wykladać to, co my chcemy, albo pośleliśmy ci studentów z pałkami na kark! Wykladać tak, jak nam się podoba, bez względu na to, czy to twoje przekonania naukowe czy nie, czy kłam czy prawda!“ Czy p. M. na stanowisku rektora Uni-

wersytetu wobec tego bierze w obronę wolność nauki i nauczania?

„Nie! Poucza profesora...“

„Czy to nie metody bolszewickie?“

Do uwag powyższych jedną jeszcze chcemy dorzucić. Mianowicie sprawozdawca naszego pisma zauważył na owym odczycie jakąś starą wiedźmę, która skrzętnie notowała każde słowo profesora, które obrażało jej obłe uszy. Ponieważ p. Makarewicz nie chciał pokazać owego memorjalu rzekomo pochodzącego od młodzieży nasuwa się uzasadnione przypuszczenie, że ta interwencja młodzieży pochodzi od znacznie starszej, nie mającej już nic do stracenia generacji.

Cóż na to kwiat inteligencji, grono profesorów uniwersytetu? Czy pozwolą sobie narzucić obłudę i kłamstwo jako czynniki wyższe od nauki i czy pozwolą na pogwałcenie wolności nauczania?

Ziemiańskie łączy się!

Takie hasło głosi od pewnego czasu „Czas“ krakowski, zaniepokojony tem, że coraz to pewna grupka obszarników odpada na rzecz demagogicznych grup ósemkowych. Ostatnio część obszarników wschodnio-galicyjskich na zjeździe we Lwowie zgłosiła akces do grupy Dubanowicza, która przyrzeka obronę ich interesów w sejmie. „Czas“ ostrzega przed farbowanymi lisami i wytyka ziemianom, że nie umieli się zorganizować w imię strzeżenia własnych interesów.

„Zamiast utworzyć związki rolników — pisze w „Czasie“ p. Jan Hupka — czy związki producentów rolnych i wciągnąć do nich nie tylko teoretyków rolnictwa, ale i dzierżawców folwarcznych, proboszczów, urzędników gospodarczych, część nauczycieli i choć garść wielkorolnych chłopów — utworzyli związki ziemian, zanikając się faktycznie w kole samych prawie tylko właścicieli folwarków“.

„W akcji zaś politycznej ziemian — czytamy dalej — widzieliśmy błędy jeszcze cięższe. Poza jedną rozsądną próbą z roku 1920 dobrowolnej ofiary ziemi na cele parcelacji — nigdy już potem nie ponawianą — nie zrobili ziemianie nic, by sobie zyskać

w społeczeństwie przyjaciół, a utargotzić przeciwników. Przed wyborami i przy wyborach większość ziemian poszła za narodową demokracją, dając temu stronnictwu znaczne fundusze na wybory, i stając w rzędzie jego agitatorów.“

Jeszcze gorszem następstwem pójścia ziemian pod nar. demokratyczną komendę, było rozwścieklenie przeciw sobie tych sejmowych ugrupowań lewicowych, z którymi można było przedtem rozmawiać i nie była wykluczona możliwość jakiegoś kosztownego zapewne — ale lepszego od obecnego stanu — kompromisu“.

Wobec zupełnego rozbitcia i zdezerjentowania agrarjuszy p. Hupka nawołuje, by utworzyli oni jednolitą organizację polityczną łącznie z niezemiańskimi kołami inteligencji. Inaczej — kończy smętnie — „nie minie jedno pokolenie, a dwory polskie przejdą w dziedzinę legendy“.

Jak z tego widzimy, ziemianie liczą na to, że uda im się obalić reformę rolną, której realizacja grozi jak wiadomo — zredukowaniem majątków do 500 ha. na gospodarstwo. Przy takiej skromnej ilości ziemi musiałyby zniknąć dwory! Co za klęska dla... kilku tysięcy ludzi.

Z dnia.

Kiepska pamięć.

Jakiś „bohater“ pozafrontowy z okresu walk listopadowych 1918 r. we Lwowie pomieszcza w „Kurjerze pozn.“ „wspomnienia“ o Romanie Żelazowskim. Artysta wedle tego „wspomnienia“ występował w owe gorące dni w „Kościuszkę pod Raclawicami“ w roli tytułowej — ku pokrzepieniu ducha znękaney ludności Lwowa i żołnierzy.

Oto urywek z tego „wspomnienia“.

„Nad miastem grały armaty hajdamackie, na ulicach zwłaszcza w okolicy teatru miejskiego walały się miejscami trupy, w mieście głód, brak wody. Lwów odcięty krwawił się, bo ten, który rządził wówczas w Warszawie nie miał polskiego żołnierza ku obronie rubieży Rzeczypospolitej, choć wokół siebie skupił tysiące świeżo umundurowanej i uzbrojonej „strazy obywatelskiej“.

Na murach przybito ogłoszenie, że w teatrze miejskim popołudniu, bo wieczorem chodzić nie wolno było, grać mają „Kościuszkę pod Raclawicami“ z Żelazowskim w roli tytułowej. Idę. Koło teatru karabiny maszynowe, od sąsiedniej ulicy Gródeckiej

coraz głośniejsze idą salwy — hajdamacy następują...“

Kłamstwo tu na kłamstwie jedzie i kłamstwem pogania. Gdy na ulicach Lwowa toczyły się walki, teatr lwowski był zamknięty, bo Ukraińcy tę właśnie część miasta mieli w swem władaniu.

Teatr lwowski otwarił ponownie swoje podwoje już po oswobodzeniu Lwowa, które na stąpiło dzięki odsieczom oddziałów powiatowych, przybyłych właśnie na rozkaz „tego, który rządził wówczas w Warszawie“.

Komunikaty.

× ZWIĄZEK LEGIONISTÓW OKR. LWOW, urządził ku czci Marszałka Józefa Piłsudskiego w niedzielę dnia 23. marca o godz. 7. wiecz., w sali stow. „Gwiazda“ UROCZYSTY, WIECZÓR z łaskawym współudziałem artystek WP. Siemaszkowej i Ostrowskiej, chóru „Harla“, koła dramatycznego Stow. „Gwiazda“ i t. p. Muzyka wojskowa. Szczegółowy program ogłaszają afisze. Bilety do nabycia w Księgarni Ludowej, ul. Szajnochy i w Związku Legionistów, Zielona l. 7. oraz przed przedstawieniem przy kasie w stow. „Gwiazda“.

Pamiętajcie o socjalistycznym „Dniu Kobiet“ 25 marca!

**BIELIZNA MĘSKA
KRAWATY
LASKI**

**POLECA NAJTANIEJ
SPECJALNY MAGAZYN MÓD MĘSKICH
„THE GENTLEMEN“
LWÓW, PLAC HALICKI 12. (Róg Batorego).**

**PYJAMY
KAPELUSZE MĘSKIE
PARASOLE**

258—2

Dostawa mięsa dla wojska i osobliwa rola intendantury lwowskiej.

Na gruncie lwowskim znany jest rzeźnik Nowak, który w czasie wojny dorobił się olbrzymiego majątku. Jakimi drogami do majątku się dochodzi, świadczy o tym interpelacja klubu polskiego Związku ludowców (który się zorganizował po wystąpieniu z Piasta) do min. spraw wojskowych.

Interpelacja w skróceniu brzmi:

„Dostawcą mięsa dla D. O. K. VI. Lwów jest rzeźnik lwowski, Józef Nowak, który w swoim czasie z powodu lichwy mięsnej, nadużyć w dostawach itp. odsiedział karę kilkumiesięcznego więzienia w sądzie lwowskim. Garnizonowa komisja mięsna wypowiedziała się kilkakrotnie w sposób, nie ulegający żadnej wątpliwości, przeciw dostawcy Nowakowi. Zebranie oficerów prowiantowych i lekarzy weterynaryjnych, które się odbyło w dniu 13. kwietnia 1923 roku oświadczyło się jednomyślnie przeciw wymienionemu, gdyż notorycznie nie dotrzymywał umów i dostawał złe mięso.

Gdy w maju 1923 r. wniósł Nowak ofertę na dostawę kiełbasy dla całego garnizonu (raz w tygodniu), Garnizonowa Komisja mięsna, wychodząc z założenia, że w łecie kiełbasa dla żołnierzy nie byłaby zdrowym pożywieniem, nie przyjęła tej oferty, to wówczas otrzymała G. K. M. rozkaz z Kierownictwa Rejonowej Intendantury Lwów, by zawarła umowę z Nowakiem na dostawę kiełbasy.

W tym samym czasie zwracało się kierownictwo Rejonowej Intendantury Lwów do Garnizonowej Komisji Mięsnej z zapytaniem, czy dostawca Nowak zasługuje na udzielenie mu jednodekadowej 100 proc. zaliczki na dostawę mięsa. Wbrew woli i opinii G. K. M., mimo, że Nowak był jednym z najgorszych dostawców, otrzymał on 100 proc. zaliczki.

W sierpniu 1923 r. odbył się publiczny ofertowy przetarg na dostawę słoniny dla całego garnizonu. Między oferentami znalazł się również Józef Nowak. Mimo, że oferta Nowaka była dla Skarbu Państwa najniekorzystniejsza, mimo, że doradca fachowy oświadczył się przeciw tej ofercie, mimo, że G. K. M. oświadczyła się jednomyślnie za inną ofertę, otrzymał dostawę na cały garnizon lwowski tak we Lwowie jak i okolicy — Józef Nowak.

Ze obawy G. K. M. były słuszne, okazało się to wkrótce. Choć umowa powyższa została zatwierdzona przez Intendanturę rejonową dnia 8. października, to Nowak już dnia 5. października wniósł prośbę o regulację ceny słoniny za miesiąc październik. — Intendantura załatwiła podanie Nowaka przychylnie i poleciła G. K. M. cenę za słoninę w myśl życzeń dostawcy uregulować, pomimo, że G. K. M. w myśl przepisów o tymczasowej organizacji G. K. M. może regulować cenę tylko na podstawie zawartej umowy, a w tym wypadku pierwszy punkt umowy opiewał, że cena jest stała. Intendantura poleciła jednak powtórnie cenę tę uregulować, a to wbrew umowie najpierw na całą dekadę, a potem co kilka dni.

Mimo tych ustępstw ze strony Intendantury, Nowak nie dostawił odpowiedniej słoniny, dostawał natomiast tłuszcz nie nadający się do spożycia, a nadto nie dostawał tej ilości, do jakiej był obowiązany.

Nie dość na tem. Uczciwi oficerowie i dowódcy, którzy mieli odwagę wystąpić przeciw nadużyciom dostawcy Nowaka, byli narażeni na szykany, dochodzenia a przewodniczący G. K. M. został usunięty z zajmowanego stanowiska.

Dyrekcji kolejowej do wiadomości.

Czytelnicy nasi czytali już o sprawie rozdziału węgla t. zw. deputatu na zimę M. K. Z. w roku ubiegłym dało swym pracownikom węgiel na spłaty ratalne, przeznaczając po 2400 kg. na 1 pokój i kuchnię. Ażeby każda rodzina mogła deputat ten otrzymać w swoim czasie, mężowie zaufania w porozumieniu z organami rozdzielczymi rozdawali węgiel możliwie tak, aby każdy dostał chociażby jedną tonę, tembardziej, że okólnik z Dyrekcji nakazywał wydanie węgla najpóźniej do 31 marca 1924. Miano na uwadze przedewszystkiem tych pracowników, którzy mają skromne mieszkania ale nie każdy z pracowników ma tylko 1 pokój i kuchnię, są i tacy np. jak P. Sosin, dawniej ślusarz, obecnie zajęty w biurze jako urzędnik z protekcji, który przedłożył dowód, że zamieszkuje 6 pokoi i 1 kuchnię. Otrzymał 6000 kg. węgla i potrafił wymusić w ciągu 2 miesięcy 4 tony węgla.

W ubiegłym tygodniu jawił się p. Sosin na placu sprzedaży z żądaniem wydania mu jeszcze dwu ton, a gdy mu oświadczone, że na turze są ci, którzy jeszcze wcale węgla nie otrzymali, pan S. pogniwał się i oświadczył, iż węgiel otrzyma gdzieindziej. I mimo tego, że pozostaje w warsztatach mających swój plac sprzedaży, pan S. potrafił otrzymać węgiel na placu należącym do ogrzewalni i pomimo tego, że on nie powinien tam węgiel pobierać.

Pan Sosin jest zaledwie 2 lata na kolei a już mieszka w 6 pokojach, które opala węglem „deputatowym“, tak mieszka o ironio człowiek bezdzietny, podczas kiedy urzędnik stary z wielką rodziną ma 2 lub 3 najwyżej a koledzy p. Sosina ciężko pracujący mieszkają po 2 rodziny w jednym mieszkaniu. Naszym zdaniem kogo stać dzisiaj na mieszkanie składające się z 6 pokoi i kuchni, ten nie powinien zabierać miejsca na kolei innym biedniejszym.

Skąd też skarb państwa ma pokrywać wydatki związane z tanim opalem i dawać p. Sosinowi 6 ton węgla po 250.000 mp. Cóż na to panowie z Dyrekcji?

— 333 —

Wobec zastoju budowlanego

we wtorek 25 marca o godz. 10-tej rano odbędzie się w sali ratuszowej

PUBLICZNY WIEC

w sprawie zastoju w przemyśle budowlanym urządzony przez Stow. upr. budowniczych i Związki zawodowe murarzy i cieśli we Lwowie.

Zapraszamy wszystkich posłów i senatorów m. Lwowa o łaskawy współudział w obradach.

Maciatek

Zast. przew. Budown.

Cichacki

Przew. Zw. Rob. Bud.

Dostawca Nowak kpi sobie z wszelkich zażaleń i mełdunków oddziałów wojskowych, wiedząc, że ma w obecnym kierownictwie Rej. Int. silne i niewzruszone oparcie.

Jaką w tem wszystkim rolę odgrywa Intendantura D. O. K. VI. — to powinno czempredziej wyjaśnić śledztwo, zarządzane przez min. spraw wojsk.

Z muzyki.

W dniu 18-go marca 1924 koncertował u nas jeden z największych skrzypków współczesnych. **Józef Szigeti**. Program obejmował następujące utwory: 1) Tartini; „Trille du diable“ 2) Bach: sonata G-moll, 3) Goldmark; koncert cz. 1., 4) Kreisler: tańce słowiańskie (G-moll i E-moll). 5) Hubay: Scene de la Csarda. — Na sklasyfikowanie gry tego artysty istnieje tylko jedno określenie: jest to gra pod każdym względem wielka. Ogromny temperament idzie w parze z wysoką kulturą i dystynkcją, styl pierwszorzędnym łączy się z ekspresją wykonania, nieskazitelna czystość intonacji, słodycz dźwięku, niesłychana technika palcowa i smyczkowa — są to dary, które Szigeti jest hojnie uposażony. Słuchanie gry tego skrzypka sprawia prawdziwą rozkosz duchową. Biuro koncertowe powinno dołożyć wszelkich starań, by Szigeti przynajmniej kilka razy wystąpił w sezonie.

Dnia 20 marca b. r. zadebiutował na lwowskiej estradzie Aleksander-Wertyński (pieśniarz), I. Sterling (gra na fortepianie) oraz impresario tych dwu panów **Dr. Piotr Sirota** i wszyscy trzej zamknęli sobie raz na zawsze drogę do Lwowa. Właściwie o produkcji Wertyńskiego i Sterlinga nie powinienem pisać, gdyż tego rodzaju muza i sztuka nie nadaje się zupełnie do dyskusji publicznej. Co najwyżej mogłaby ona zainteresować jakąś dobraną kompanję w salce kabaretowej. Jeśli jednakże wspominać o tym wieczorze, to chyba dlatego, by poprostu napiętnować **Doktora Sirotę** za żdzierstwo, jakiego dopuścił się na publiczności lwowskiej, biorąc za bilety horendalne ceny (po 14 milionów!) i dając w zamian za to produkcję bezwartościową. Lichy towar za dobre pieniądze! Sądzę, że w takich wypadkach policja też powinna zabrać głos, gdyż to jest wyzysk dokonywany przez wciąganie publiczności w pułapkę.

Władysław Gołębiowski.

Sprawy partyjne.

Dzień Kobiet.

Towarzyski i Towarzysze!

Wzywamy wszystkie Komitety partyjne i partyjne organizacje kobiece, do niezwłocznego poczynienia w myśl otrzymanych instrukcji C. K. W., koniecznych przygotowań, by „Dzień Kobiet“ dnia 25. marca miał charakter wielkiej socjalistycznej manifestacji.

Jednocześnie zawiadamiamy, że staraniem Centralnego Wydziału Kobiecego PPS. wyszła z druku „Jednodniówka“ w cenie mk. 250.000 mk. za egzemplarz. Organizacje, zakupując Jednodniówkę, otrzymują 25 proc. rabatu.

Z okazji „Dnia Kobiet“ będą zbierane w całym kraju składki na Centralny Fundusz Pras. PPS, za pośrednictwem placzków-cegiełek, które należy zawiązać zamawiać w C. K. W.

Sekretariat Generalny CKW. PPS.

* VIII. ZEBRANIE SZKOŁY SOCJALISTYCZNEJ W BORYSLAWIU I DROHOBYCZU, odbędzie się w dniu 23. b. m. Wykładać będzie tow. Skalak na temat „Prądy i kierunki w II. międzynarodowce“.

Sekr. obw. P. P. S.

**Baczność!
Towarzyski!**

NA RATY!

PLASZCZE! BIELIZNE! SUKNIE! KAMIZELKI i t. p.
sprzedaje na dogodnie spłaty najtaniej

**MAGAZYN KONFEKCJI DAMSKIEJ
„PARYZANKA“ Lwów, Pańska 22.**

Za wiersz milim. 1 szpaltowy zwykle za tekstem
Zł. — 08. Nadesłane Zł. — 24, w tekście Zł. — 40

OGŁOSZENIA

Na 1-ej str. Zł. — 48. Drobne ogł. za słowo Zł. — 06.
Komunikaty Zł. — 32, zamiejscowe o 25% drożej.

1 złp. = 1,800.000 Mp. Ceny ogłoszeń w złp. obliczanych po urzędowym kursie franka złotego, podawanego codziennie.

PANIE! ²⁴¹⁻³ KAPELUSZE PANOWIE!

ostatniej kreacji nadeszły do specjalnych magazynów kapeluszy
RUDOLFA NEUWELTA we Lwowie, plac Marjacki 8, — ul. Kazimierzowska 25, Gródecka 72, Fabryka: Balonowa 3.

UŻYWAJcie pasty do obuwia **ERDAL**
w puszkach 1/4 kilowych do nabycia w hurtowni:
Markusa Wildera Lwów, Szpitalna 8
Telefon Nr. 1406. 174—

Klasa pracująca
kupuje pończochy, skarpetki i t. p. naj-
trwalsze i najtaniej u firmy
PFAU, Lwów, Rynek 19,
bo wchód przez siebie. 128

Rok założenia 1881
ARTYKUŁY DOMOWO - GOSPODARCZE
MYDŁO „ŁABĘDŹ“!!!
GŁÓWNY SKŁAD FARB I MATERJAŁÓW
ALOJZY HÜBNER ²⁰⁰ Lwów, RYNEK 38

Na raty! na dogodnych warunkach !!
Najnowsze materiały wełniane, płótna, płocienka, zefiry,
koca, kapy, wosy, porkale i t. p. poleca **NAJTANIEJ**
Salamon DUBS, Słoneczna 29. 270—4

SPECJALISTA CHOROÓB SKÓRNYCH I WENERYCZNYCH
Dr. Schwarz były sekundarjusz szpitala powaz.
ul. Słowackiego 4 (naprzeciw gł. poczty).
Leczenie lampą kwarcową. 32

„GRAFKA” MAREK SEIDE
Lwów, ul. Kollataja 6 (w podwórzu)
125 posiada zawsze na składzie:
PAPIERY wszelkiego rodzaju i formatu
PRZYBORY DRUKARSKIE: Rygały, szufle,
włerszowniki itp.
MASZYNY DRUKARSKIE
Masy do wałków, — Farby drukarskie
Dr. RATTNER S. A.
Zastępstwo na Polskę odlewni czcionek i linji mo-
siężnych **POPELBAUMA** we WIEDNIU.

SKRADZIONO portfel z dokumentami i książeczkę wojsko-
wą, wydaną przez P. K. U. Stryj na nazwisko FUSS
Antoni, urodzony w r. 1894, zamieszkały Tustanowice Bo-
rystaw, które się unieważnia. 272—2

Wyjeżdżam za kilka dni do Warszawy, przyjmuję
wielkiego rodzaju zlecenia. W adomość
przyjmuje z grzeczności w sklepie przy ul. Pełczyńskiej 3.
51—

Ważne dla P. T. Szewców!!!
Największy wybór **KOPYT** słynnej marki
„BIEGUN” polecz w najnowszych fasonach
firma 208
Leon Oppenheim, Lwów, Kościelna 5

Na raty wszystkim a w szczególności P. T.
URZĘDNIKOM dajemy
**Ubrania, Raglany, Kurtki skórzane, Kurtki su-
kienne, Spodnie, Pryczezy** z najlepszych materiałów i po naj-
niższych cenach.
JÓZEF MARGULIES i O. B. PANZER
Lwów, pasaż Mikolasza 4.

7—10

(wejście obok kawiarni »De la Paix«).

Obuwie!!!

W PIERWSZORZĘDNYCH GATUNKACH
PO BAJECZNIE NISKICH CENACH.

Proszę przed zakupem oglądać ceny tylko

REIFA i KERZERA

Lwów, ul. Żółkiewska 5.

253—

Uwaga na numer domu!

Obuwie!!!

Towarzysze! Nie marnujcie pieniędzy! Kupujcie bieliznę
trykotową, pończochy, skarpetki, rękawiczki
tylko w specjalnym składzie wyrobów trykotowych

„OLKA” Lwów, Rynek 35.

Idź do Lufta! Każdy musi się prze-
konać, że tylko tam
potaniało o 50%!

w 18 ratach. ^{228—10}

Towary wydaje przy pierwszej racie. Płaszczki, Kostjomy, Raglany,
Ubrania męskie i dziecinne. **Izydor Luft** Lwów, ul. Kazi-
mierzowska 51.
Suknie, Bluzki Płótna, Zefiry i t. d.

NA RATY!

PRACOWNIA NA MIEJSCU!

NA RATY!

POLECA:
Płaszczki i raglany, ubrania męskie i dziecinne, suknie, bluzki, halki, swetery, bieliznę męską, damską i dzie-
cinną oraz towary bławatne i galanteryjne 271—10

**HURTOWNY DOM
KONFEKCYJNY**

M. FISCH i J. MACHAROWSKI

LWÓW, ulica ŻÓŁKIEWSKA 3.

Wykonuje się wszelkie roboty na zamówienie w przeciągu 24 godzin. Pracownia na miejscu. Przekonajcie się o solidności naszej firmy i poleciecie swoim znajomym.